

CZEMU PTAKI PIJĄ ALKOHOL?

Alkohol spożywają ptaki z aż 55 gatunków.

Szpakii jedzą sfermentowane owoce, kury biją się o resztki z domowej produkcji "win". U papug i krukowatych upodobanie do alkoholu spotyka się z wyjątkową inteligencją – mówią naukowcy badający te relacje.

49

Etanol to naturalny produkt uboczny procesu fermentacji, np. słodkich owoców. Lubią go nie tylko ludzie. Sfermentowanych owoców obojętnie nie miną dziki, niedźwiedzie, małpy czy słonie (ich pijaństwo w Indiach stanowi czasem problem, bo po "spożyciu" te wielkie, silne ssaki potrafią nawet tratować wioski). Reakcja zwierząt na alkohol może się ludziom wydać znajoma: bezskutecznie walczą z grawitacją, wydają dziwne dźwięki albo rozrabiają (terapeuta uzależnień powiedziałby może nawet: podejmują ryzykowne zachowania). A potem odspiają.

Mniej oczywiste mogą się wydać pijackie skłonności ptaków. I one jednak nie grzeszą wstrzemięźliwością, a spożycie przez nie alkoholu nie jest zjawiskiem rzadkim. Ptaki pozyskują go z poddanych naturalnej fermentacji przejrzałych owoców albo soków drzew, np. brzozy. - *Bardzo dobrze znamy to zjawisko np. u jemioluszek albo szpaków, które zjadają się czereśniami albo winogronami. W pewnym momencie część tych owoców jest przejrzała i zaczyna fermentować. I one właśnie stają się w jakiś sposób dla ptaków atrakcyjne* - mówi prof. Piotr Tryjanowski, dyrektor Instytutu Zoologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Kwestią ptaków pijących alkohol zoolog z Poznania zajął się wraz z grupą naukowców z uniwersytetów przyrodniczych w Lublinie i czeskiej Pradze, a także Uniwersytetu Zielonogórskiego i brytyjskiego University of Cambridge. Chcieli sprawdzić, jaki alkohol jest najczęściej spożywany przez ptaki dzikie i udomowione - i jakie gatunki mają do niego pociąg.

- *Chcieliśmy też zobaczyć, co dzieje się z ptakami, którzy wypili alkohol bądź przyjęły go w innej formie* - mówi współautor badań, student weterynarii UP w Poznaniu Mateusz Hetman.

Dopijają alkohol po ludziach

Informacje na temat konsumpcji alkoholu przez ptaki można znaleźć w naukowej literaturze, ale bogatszym źródłem okazały się zasoby internetu, dzięki którym rozsze-

rzono listę gatunków ptaków, próbujących alkoholu.

Autorzy badania zaznaczają, że ptakom nie jest trudno dotrzeć do alkoholu pozostawionego przez ludzi. Przypadki ptaków dojadających czy dopijających resztki po ludziach (np. resztki ze szklanek, pozostawionych na stolikach) są filmowane i udostępniane w internecie. Takie doniesienia mają często zabarwienie sensacyjne, a gatunki są zwykle źle opisane. Jednak nagrania te budzą zaciekawienie.

Naukowcy analizowali takie właśnie materiały wideo, opublikowane w internecie, głównie na portalu YouTube (w języku angielskim, hiszpańskim, portugalskim i rosyjskim). Wyselekcjonowali 179 nagrań przedstawiających ptaki pijące alkohol. Analizując je, naukowcy zwracali uwagę na rodzaj alkoholu, liczbę i gatunek ptaków, ich interakcję z ludźmi, otoczenie czy reakcję na nagranie innych internautów.

Jak ustalili, alkoholem nie gardzą ptaki należące co najmniej do 55 gatunków. W publikacjach naukowych i na nagraniach wideo powtarzały się zwłaszcza trzy gatunki: jemioluszkę cedrowa, jemioluszkę zwyczajną i szpak.

Ptaki zaczynają bełkotać

Wszystkie trzy gatunki badano już wcześniej pod kątem wpływu alkoholu - zaznaczają autorzy badania. Eksperymenty na zeberkach wykazały np., że etanol może się rozkładać w ich krwi i wpływać na ich śpiew (ptaki zaczynają "bełkotać"). U innych ptaków zmieniały się zachowania godowe.

Większą szansę na to, by dopaść alkohol w różnej formie, np. piwo, wino czy destylaty, mają ptaki dzikie, żyjące w pobliżu osiedli ludzkich. Najłatwiej jest jednak ptakom hodowanym. - *Bardzo duża część dostępnych informacji dotyczy ptaków przetrzymywanych w domach, choćby drobiu, któremu wyrzuca się wystódki browarniane, albo resztki po winogronie, albo porzeczki po pędzeniu wina* - zauważa prof. Tryjanowski.

Stosunkowo często do alkoholu dobierają się papugi, np. papużka falista, czy przedstawiciele krukowatych, jak wrona siwa. Obie grupy często pojawiały się na nagraniach

z YouTube. Obie są też bardzo inteligentne. Mają też ciekawe relacje z człowiekiem, np. są przez niego dokarmiane albo kradną mu jedzenie, zyskując dostęp do nowych, niespotykanych w warunkach naturalnych form pokarmu - zauważają autorzy badania.

Prof. Tryjanowski zastrzega jednak: nie wiadomo, czy inteligencja ma tu faktyczny związek z upodobaniem do alkoholu. - Papugi są po prostu najczęściej hodowane, a krukowate często przebywają wśród ludzi i mają najniższy dystans ucieczki. Znacznie może mieć nawet to, że sami chętniej przyglądamy się zwierzętom bardziej inteligentnym - wyjaśnia.

Jaki sens ma upodobanie ptaków do alkoholu? Sfermentowanych owoców mogą one poszukiwać ze względu na etanol, który dostarcza organizmowi niemal dwa razy więcej energii, niż glukoza - tłumaczy autorzy badania.

- Glukoza jest szybkim zasobem energetycznym, który podawany razem z alkoholem powoduje, że ptaki stają się jednocześnie "frywolne" - mówi prof. Tryjanowski. - Nie od dziś wiadomo, że pokrzewki czarnobiste gatunek sztandarowy, jeśli chodzi o badania ptasich migracji - tuż przed rozpoczęciem wędrówki rzucają się na fermentujące owoce. Zjadają je i szybko lecą. Tu może chodzić nie tylko o energię, ale też jakiś rodzaj "odwagi".

Czy warto podejmować ryzyko picia alkoholu

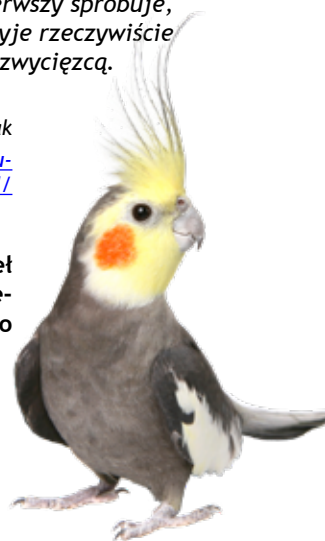
Autorzy badania sugerują, że cena za energię z tego źródła może być wysoka. Ptaki narażone są bowiem na większe ryzyko wypadków (np. zderzeń z budynkami), a ich reakcja na obecność drapieżników jest spowolniona. Według zoologa

z IZUP oznacza to konkretne zagadnienia praktyczne: "Na przykład, czy przy domach o dużych szybach należy sadzić drzewa owocowe, do których będą leciały ptaki, zjadły owoce i odlatując - mogą w te szyby uderzać? To przecież jedno z największych źródeł śmiertelności".

- Można się śmiać, że to dziwne badania. Ale często właśnie takie prace mają ciekawe implikacje; w tym wypadku - przede wszystkim z punktu widzenia analizy ryzyka: czy warto podejmować ryzyko picia alkoholu - i jakie są tego plusy i minusy - Nie wiemy, jak naprawdę jest z tym alkoholem. A może związane z jego spożywaniem podejmowanie ryzyka może mieć sens adaptacyjny, zwłaszcza w nowych warunkach? Wyobraźmy sobie, że w okolicy pojawia się jakiś nowy owoc. Ten, kto go pierwszy spróbuje, może się otruć i źle skończyć. Ale jak odkryje rzeczywiście nowe źródło cukrów, to jest ewolucyjnym zwycięzcą.

Źródło: [PAP - Nauka w Polsce](https://pap-nauka.w.pl/)/Anna Ślęzak
<https://wieleliter.pl/2020/07/09/czemu-ptaki-pija-alkohol/>

W badaniach uczestniczył dr Paweł Czechowski z Katedry Turystyki i Rekreacji Filii Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie

CENTRUM WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNO- ŚCIAMI

Od 1 października 2020 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim rozpoczęło działalność Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami z siedzibą w budynku głównym na Kampusie B przy al. Wojska Polskiego 69. Pracujący tam specjaliści - psycholog, socjoterapeuta, terapeuta uzależnień oraz logopeda, udzielają bezpłatnego wsparcia w zakresie diagnozy i terapii - stacjonarnie lub w formie teleporady (tel. 97 974 050 - czynny wyłącznie w godzinach dyżurów specjalistów).

Ponieważ Centrum rozpoczęło działalność w ramach projektu „UZ dostępny dla wszystkich”, aby skorzystać z jego usług należy najpierw wypełnić dokumenty uprawniające do skorzystania ze wsparcia w ramach projektu unijnego. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności, składają dodatkowo kserokopie orzeczenia. Osoby chcące skorzystać z teleporady muszą najpierw odesłać mailowo, na adres konkretnego specjalisty, prawidłowo wypełnione i zeskanowane dokumenty.